

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ตามพระราชบัญญัติธุรกิจสถาบันการเงิน พ.ศ. 2551 มาตรา 4 ได้กำหนดความหมายของธุรกิจธนาคารพาณิชย์ว่าธุรกิจธนาคารพาณิชย์¹ หมายถึง การประกอบธุรกิจรับฝากเงินหรือรับเงินจากประชาชนที่ต้องจ่ายคืนเมื่อทวงถามหรือเมื่อสิ้นระยะเวลาอันกำหนดไว้และใช้ประโยชน์จากเงินนั้นโดยวิธีหนึ่งวิธีใด เช่น ให้สินเชื่อ ซื้อขายตั๋วแลกเงินหรือตราสารเปลี่ยนมืออื่นใด ซื้อขายเงินปรีวรรตต่างประเทศ นอกจากนี้ตามพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวยังได้กำหนดว่า “การให้สินเชื่อ” หมายถึง การให้กู้ยืมเงิน ดังนั้นการให้สินเชื่อจึงเป็นหนึ่งในบริการของธนาคารพาณิชย์ โดยธนาคารพาณิชย์ได้ระดมทุนเงินออมประเภทต่าง ๆ แล้วนำไปให้กู้ยืมหรือลงทุนในหลักทรัพย์ต่าง ๆ ซึ่งธนาคารพาณิชย์มีการให้บริการสินเชื่อหลากหลายประเภทและจัดประเภทสินเชื่อให้เหมาะสมกับกลุ่มลูกค้าที่มาใช้บริการ และในกระบวนการพิจารณาสินเชื่อนั้นต้องมีการพิจารณาอย่างรอบคอบรัดกุม โดยธนาคารต้องวิเคราะห์ถึงจำนวนเงินที่ผู้กู้ต้องการกู้ยืม ความสามารถในการชำระหนี้ของผู้กู้ ความน่าเชื่อถือของผู้กู้ อันเกิดจากประวัติทางการเงิน ไม่ว่าจะป็นรายได้หรือประวัติการชำระหนี้ของผู้กู้ว่าเคยผิดนัดชำระหนี้หรือไม่ และที่สำคัญคือหลักประกันการชำระหนี้ ซึ่งอาจจะเป็นการค้ำประกันหรือหลักประกันที่น่าเชื่อถือว่าเป็นพอที่จะชำระหนี้ได้หากต้องมีการบังคับหลักประกัน

ด้วยเหตุที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่าการกู้ยืมเงินจากธนาคารพาณิชย์ซึ่งเป็นแหล่งเงินทุนในระบบนั้นผู้กู้จำเป็นต้องผ่านหลักเกณฑ์ที่เข้มงวดอย่างมาก ทำให้ประชาชนส่วนใหญ่ที่ต้องการกู้เงินต้องหันไปพึ่งแหล่งเงินทุนนอกระบบที่ปล่อยกู้ได้ง่าย ไม่จำเป็นต้องมีบุคคลค้ำประกันหรือหลักทรัพย์ใด ๆ มาเป็นหลักประกันการชำระหนี้ และสามารถกู้เงินได้แม้จะมีประวัติทางการเงินที่ไม่ดีหรือรายงานสถานะสินเชื่อ² จะมีความผิดปกติก็ตาม แต่การกู้เงินนอกระบบนั้นมีอัตราดอกเบี้ยที่สูงมาก

---

¹ ธนาคารพาณิชย์มี 4 ประเภท คือ ธนาคารพาณิชย์ ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อย (Retail Bank) ธนาคารพาณิชย์ที่เป็นบริษัทย่อยของธนาคารต่างประเทศ (Subsidiary) และสาขาของธนาคารต่างประเทศ (Branch).

² บริษัท ข้อมูลเครดิตแห่งชาติ จำกัด (National Credit Bureau Co.) หรือเครดิตบูโรจะทำหน้าที่รวบรวมข้อมูลประวัติการชำระสินเชื่อและการชำระบัตรเครดิตของบุคคล จากสถาบันการเงินหลาย ๆ แห่ง เช่น ธนาคารพาณิชย์ หรือผู้ให้บริการสินเชื่อบุคคลและสินเชื่อบัตรเครดิต โดยเมื่อลูกค้าให้ความยินยอมให้สถาบันการเงิน

โดยอาจจะคิดเป็นรายวันหรือรายเดือน ซึ่งบางครั้งการผ่อนชำระในแต่ละวันนั้นอาจเป็นการผ่อนชำระเฉพาะดอกเบี้ยเท่านั้น ทำให้เป็นการยากที่จะสามารถผ่อนเงินต้นได้หมดและเมื่อคิดนัดอาจจะมีการทวงหนี้ด้วยวิธีที่ไม่ชอบธรรม ไม่ชอบด้วยกฎหมาย เช่น คำว่า ช่มชู้ ทำร้ายร่างกายซึ่งบางครั้งอาจเป็นอันตรายถึงแก่ชีวิตเลยทีเดียว

หลักประกันการชำระหนี้ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ 1. การประกันหนี้ด้วยบุคคล ได้แก่ “ค้ำประกัน” คือ สัญญาซึ่งบุคคลภายนอกคนหนึ่งเรียกว่าผู้ค้ำประกัน ผูกพันตนต่อเจ้าหนี้คนหนึ่งเพื่อชำระหนี้ในเมื่อลูกหนี้ไม่ชำระหนี้³ 2. การประกันหนี้ด้วยทรัพย์สิน ได้แก่ “จำนอง” คือ สัญญาซึ่งบุคคลคนหนึ่งเรียกว่าผู้จำนองเอาทรัพย์สินตราไว้แก่บุคคลอีกคนหนึ่งเรียกว่าผู้รับจำนองเป็นประกันการชำระหนี้โดยไม่ส่งมอบทรัพย์สินนั้นให้แก่ผู้รับจำนอง⁴ และ “จำนำ” คือ สัญญาซึ่งบุคคลหนึ่งเรียกว่าผู้รับจำนำส่งมอบสังหาริมทรัพย์สิ่งหนึ่งให้แก่บุคคลอีกคนหนึ่งเรียกว่าผู้รับจำนำเพื่อเป็นประกันการชำระหนี้⁵ จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่าไม่ว่าจะเป็นการประกันหนี้ด้วยบุคคลหรือการประกันหนี้ด้วยทรัพย์สินต่างก็มีข้อจำกัดอยู่หลายประการ เช่น หากหนี้มีจำนวนมากก็อาจเป็นการยากที่ลูกหนี้จะหาบุคคลใดมาเพื่อเข้าผูกพันตนชำระหนี้แทนลูกหนี้ในกรณีที่ลูกหนี้ไม่ชำระหรือลูกหนี้ผิดนัดชำระหนี้ หรือการจำนำนั้นลูกหนี้ต้องส่งมอบทรัพย์สินที่จำนำให้แก่เจ้าหนี้ ทำให้ลูกหนี้ไม่สามารถใช้ประโยชน์จากทรัพย์สินดังกล่าวในการสร้างรายได้ให้แก่ตนและในส่วนของ การจำนองก็มีข้อจำกัดอยู่เฉพาะอสังหาริมทรัพย์หรือสังหาริมทรัพย์บางประเภทตามที่กฎหมายบัญญัติไว้เท่านั้น⁶ ด้วยข้อจำกัด

ตรวจสอบ ข้อมูลการชำระสินเชื่อและการชำระบัตรเครดิตของคนในขณะที่ยื่นขอสินเชื่อแล้วนั้น สถาบันการเงินก็จะสามารถเรียกข้อมูลดังกล่าวจากเครดิตบูโร เพื่อใช้ประกอบการพิจารณาอนุมัติสินเชื่อได้ เครดิตบูโรจะเก็บข้อมูลการชำระสินเชื่อทุกบัญชีจากสถาบันการเงินตามข้อเท็จจริง ซึ่งสถาบันการเงินใช้ข้อมูลจากเครดิตบูโรเป็นส่วนประกอบหนึ่งในการพิจารณาสินเชื่อ โดยจะแบ่งออกเป็นระยะเวลาการรายงานตั้งแต่ 30-60-90-120 วัน หรือตามระยะเวลาที่ชำระหนี้หรือคงค้าง ถ้ามีการพักชำระหนี้โดยนโยบายของรัฐหรือธนาคาร รายงานก็จะถูกระงับไว้ด้วยเช่นกัน หากเราไม่สามารถชำระหนี้ได้ รายงานข้อมูลเครดิตก็จะมีผลลบ เมื่อใดที่เราขอสินเชื่อหรือบัตรเครดิต ธนาคารหรือสถาบันการเงินก็จะดูจากรายงานความผิดปกตินั้นจึงทำให้ถูกปฏิเสธสินเชื่อ.

³ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 680.

⁴ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 702.

⁵ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 747.

⁶ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 703 “อันอสังหาริมทรัพย์นั้นอาจจำนองได้ไม่ว่าประเภท

ใด ๆ อสังหาริมทรัพย์อันจะกล่าวต่อไปนี้อาจจำนองได้คู่กันหากว่าได้จดทะเบียนไว้แล้วตามกฎหมาย คือ

(1) เรือมีระวางตั้งแต่ห้าตันขึ้นไป

(2) แพร

เหล่านี้จึงส่งผลให้ลูกหนี้ไม่สามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนในระบบได้ง่าย โดยเฉพาะอย่างยิ่งแหล่งเงินทุนจากธนาคารพาณิชย์ ซึ่งมักจะเข้มงวดมากในการเรียกหลักประกันสำหรับการปล่อยสินเชื่อในแต่ละครั้ง

การประกันชีวิตนั้น เป็นการสร้างหลักประกันให้กับตนเองและครอบครัวโดยไม่จำเป็นว่าผู้รับประโยชน์จะได้รับเงินหลังจากผู้เอาประกันภัยเสียชีวิตเท่านั้น แต่ผู้เอาประกันภัยสามารถเลือกทำประกันชีวิตเพื่อให้มีความมั่นคงทางการเงินให้กับตัวเองได้ โดยเลือกทำประกันชีวิตแบบสะสมทรัพย์ ซึ่งถ้าผู้เอาประกันมีชีวิตอยู่จนครบกำหนดสัญญาก็จะได้รับเงินเอาประกันภัยที่ทำไว้ แต่หากผู้เอาประกันเสียชีวิตในระหว่างสัญญามีผลบังคับ ผู้รับประโยชน์ก็จะได้รับเงินตามจำนวนที่เอาประกันภัยไว้และในปัจจุบันอาจมีการทำประกันสุขภาพควบคู่ไปกับการทำประกันชีวิตทำให้สามารถช่วยบรรเทาหรือลดภาระทางการเงินหากเกิดเหตุที่ไม่คาดฝันขึ้นกับร่างกายได้ เช่น การได้รับการชดเชยค่ารักษาพยาบาลกรณีต้องเข้ารับการรักษาในฐานะผู้ป่วยใน เนื่องจากค่ารักษาพยาบาลโดยส่วนใหญ่เป็นจำนวนเงินที่สูงมากทำให้มีผลกระทบต่อภาวะเศรษฐกิจของครอบครัวได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากผู้ประสบเหตุซึ่งเป็นผู้ที่มีรายได้หลักของครอบครัวไม่สามารถประกอบอาชีพปัจจุบันได้ การทำประกันชีวิตจึงถือเป็นทางเลือกหนึ่งที่สำคัญสำหรับการออมเงินและลดภาระค่ารักษาพยาบาลไปได้พร้อม ๆ กัน นอกจากนี้กรรมธรรม์ประกันชีวิตบางแบบยังมีมูลค่าเงินสด (Cash Value) ซึ่งเมื่อผู้เอาประกันภัยได้ส่งเบี้ยประกันภัยเป็นระยะเวลาหนึ่งจนกรรมธรรม์มีมูลค่าเกิดขึ้น โดยมูลค่านี้เรียกว่า “มูลค่าเงินสด” ซึ่งถ้าผู้เอาประกันภัยบอกเลิกสัญญาก่อนสัญญาถึงกำหนด ผู้รับประกันภัยจะจ่ายมูลค่าเงินสดคืนให้แก่ผู้เอาประกันภัย เงินที่จ่ายคืนนี้เรียกว่า “มูลค่าเวนคืนกรรมธรรม์ประกันชีวิต” (Cash Surrender Value หรือ Surrender Value) ทำให้เห็นได้ว่ากรรมธรรม์ประกันชีวิตนั้นมีมูลค่าที่แน่นอน ชัดเจน จึงสามารถนำมาเป็นหลักประกันการชำระหนี้ได้ อีกทั้งสมาคมประกันชีวิตไทย⁸ ได้เปิดเผยว่า “ธุรกิจประกันชีวิตในปี 2556 ที่ผ่านมามีเบี้ยประกันภัยรับรวม 442,496.1 ล้านบาท คิดเป็นอัตราการเติบโตร้อยละ 13.1 เมื่อเทียบกับระยะเวลาเดียวกันปี 2555 สำหรับธุรกิจประกันชีวิตไทยในปี 2557 ยังคงมีแนวโน้มการเติบโตอย่าง

(3) สัตว์พาหนะ.

(4) สंहามทรัพย์อื่น ๆ ซึ่งกฎหมายหากบัญญัติไว้ให้จดทะเบียนเฉพาะการ”

⁷ บมจ. พรูเด็นเชียล ประกันชีวิต (ประเทศไทย). (ม.ป.ป.). *ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการประกันชีวิต*.

สืบค้น 1 ตุลาคม 2557, จาก http://www.prudential.co.th/corp/prudential_th_th/header/pru_variety/knowledge/

⁸ เป็นองค์กรกลางสำหรับธุรกิจประกันชีวิต โดยจัดตั้งคณะทำงานที่มาจากบริษัทประกันชีวิตเพื่อดำเนินการดังกล่าว โดยมีวัตถุประสงค์ คือ 1. ส่งเสริมการรับประกันชีวิตให้เจริญรุ่งเรืองยิ่ง ๆ ขึ้นไป 2. ปกป้องความสามัคคีระหว่างบริษัทประกันชีวิต 3. ช่วยเหลือรัฐบาลในการควบคุมบริษัทประกันชีวิตอย่างใกล้ชิด 4. ประสานงานให้สอดคล้องต้องกันกับนโยบายรัฐบาล.

ต่อเนื่อง ด้วยอัตราการเติบโตประมาณร้อยละ 12 คิดเป็นเบี้ยประกันภัยรับรวม 496,000 ล้านบาท ซึ่งจำแนกออกเป็นเบี้ยประกันภัยรับรายใหม่จำนวน 168,000 ล้านบาท อัตราการเติบโตร้อยละ 13 และเบี้ยประกันภัยรับปีต่อไป 327,000 ล้านบาท อัตราการเติบโตร้อยละ 11 โดยมีอัตราการคงอยู่ของกรมธรรม์ประกันชีวิตที่ร้อยละ 85 อย่างไรก็ตามสมาคมคาดว่าการประกันชีวิตไทยในปี 2557 นี้จะยังคงมีอัตราการเติบโตอย่างต่อเนื่อง...”⁹ ทำให้เห็นได้ว่าหากมีการนำเอากรมธรรม์ประกันชีวิตมาเป็นหลักประกันการชำระหนี้ได้ก็จะส่งผลดีต่อระบบเศรษฐกิจและเป็นประโยชน์สำหรับผู้ที่ไม่มียุทธศาสตร์อื่นเพื่อนำมาเป็นหลักประกันการชำระหนี้หรือไม่มีบุคคลเข้าค้ำประกันการชำระหนี้ทำให้สามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนในระบบได้ง่ายขึ้น

กรมธรรม์ประกันชีวิตที่มีมูลค่าเงินสดนั้น เมื่อผู้เอาประกันชำระเบี้ยประกันในแต่ละปีมูลค่าเงินสดของกรมธรรม์นั้น ๆ ก็จะเพิ่มขึ้นโดยอัตโนมัติ กรมธรรม์ประกันชีวิตที่มีมูลค่าเงินสดแต่ละกรมธรรม์นั้นจึงถือเป็นสิทธิเรียกร้องชนิดหนึ่งที่เป็นวัตถุไม่มีรูปร่าง แต่มีราคาและอาจถือเอาได้ จึงเป็นทรัพย์สินตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 138¹⁰ ดังนั้นมูลค่าเงินสดตามกรมธรรม์จึงสามารถนำมาเป็นหลักประกันการชำระหนี้ได้เนื่องจากมีมูลค่า มีความแน่นอนและง่ายต่อการบังคับหลักประกันอีกด้วย และทางปฏิบัติในปัจจุบันก็มีการนำกรมธรรม์ประกันชีวิตไปเป็นหลักประกันการชำระหนี้การกู้ยืมเงิน แต่จำกัดอยู่เฉพาะการประกันหนี้กับบริษัทผู้รับประกันชีวิตนั้น ๆ เท่านั้น ทำให้ผู้ถือกรมธรรม์ที่ต้องการกู้เงินจำต้องยอมรับหลักเกณฑ์และเงื่อนไขของบริษัทผู้รับประกัน จึงถือเป็นการปิดโอกาสที่จะนำกรมธรรม์ประกันชีวิตที่มีอยู่ไปเป็นหลักประกันต่อธนาคารพาณิชย์หรือแหล่งเงินทุนอื่นที่อาจจะมียุทธศาสตร์ที่ถูกต้องกว่า หรือมีข้อเสนอที่ดีกว่าบริษัทผู้รับประกันก็เป็นได้ ดังนั้นการนำกรมธรรม์ประกันชีวิตมาใช้เป็นหลักประกันการชำระหนี้จึงถือว่ามีปัญหาทางกฎหมายอยู่หลายด้าน เช่น ปัจจุบันนี้ไม่มีกฎหมายบัญญัติรองรับให้เจ้าหนี้ซึ่งรับกรมธรรม์ประกันชีวิตเป็นหลักประกันการชำระหนี้มีบุริมสิทธิในทรัพย์สินที่เป็นหลักประกัน จึงทำให้เจ้าหนี้ผู้รับกรมธรรม์ประกันชีวิตเป็นหลักประกันการชำระหนี้ไม่มีสิทธิดีไปกว่าเจ้าหนี้สามัญคนอื่น ๆ หรือปัญหาการพิจารณาถึงลำดับบุริมสิทธิของหลักประกัน อีกทั้งปัญหาในการบังคับหลักประกัน จึงควรศึกษาเพื่อวิเคราะห์ถึงปัญหาและแนวทางในการนำกรมธรรม์ประกันชีวิตมาเป็นหลักประกันการชำระหนี้ เพื่อประโยชน์อันสูงสุดของผู้ถือกรมธรรม์ประกันชีวิตและ

⁹ สมาคมประกันชีวิตไทย. (2557). *สมาคมประกันชีวิตไทยคาด ปี57ธุรกิจประกันชีวิตยังคงเติบโตต่อเนื่องที่ 12%*. สืบค้น 1 ตุลาคม 2557, จาก

http://www.tlaa.org/2012/enews_info_de.php?present_id=11&present_detail_id=133#.VLPkEmfEk8p

¹⁰ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 138 “ทรัพย์สิน หมายความว่า รวมทั้งทรัพย์สินและวัตถุไม่มีรูปร่าง ซึ่งอาจมีราคาและอาจถือเอาได้.”

เป็นการคุ้มครองสิทธิของเจ้าหน้าที่ผู้รับกรมธรรม์ประกันชีวิตมาเป็นหลักประกันการชำระหนี้ อีกทั้งยังช่วยให้ผู้ถือกรมธรรม์ประกันชีวิตที่ไม่สามารถหาบุคคลเข้าค้ำประกันเงินกู้หรือ ไม่มีหลักทรัพย์ในการประกันการชำระหนี้สามารถเข้าถึงแหล่งเงินกู้จากธนาคารพาณิชย์ซึ่งเป็นแหล่งเงินทุนในระบบที่ถูกต้องตามกฎหมายได้อีกด้วย

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาถึงหลักทั่วไปของการประกันชีวิต ความสมบูรณ์และสิ้นสุดของสัญญาประกันชีวิต ผลตามกฎหมายของกรมธรรม์ประกันชีวิตและแนวคิดในการนำกรมธรรม์ประกันชีวิตมาเป็นหลักประกันหนี้กู้ยืมเงินจากธนาคารพาณิชย์
2. เพื่อศึกษาหลักกฎหมายที่นำมาปรับบังคับใช้กับรูปแบบสัญญาหลักประกันการชำระหนี้ด้วยทรัพย์และการนำกรมธรรม์ประกันชีวิตมาเป็นหลักประกันการชำระหนี้เปรียบเทียบกับกฎหมายต่างประเทศ
3. เพื่อศึกษาวิเคราะห์ปัญหาและแนวทางของการปรับบังคับใช้กฎหมายในการนำกรมธรรม์ประกันชีวิตมาเป็นหลักประกันการชำระหนี้
4. เพื่อเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาทางกฎหมายในการนำกรมธรรม์ประกันชีวิตมาเป็นหลักประกันการชำระหนี้

1.3 สมมติฐานของการศึกษา

กรมธรรม์ประกันชีวิตถือเป็นทรัพย์สินที่มีความมั่นคงและแน่นอน จึงใช้เป็นหลักประกันการชำระหนี้กู้ยืมได้ แต่กฎหมายที่มีใช้บังคับในปัจจุบันยังไม่มียกข้อยกเว้นโดยเฉพาะให้นำกรมธรรม์ประกันชีวิตมาใช้เป็นหลักประกันการชำระหนี้ได้ ในทางปฏิบัติจึงต้องอาศัยบทกฎหมายลักษณะอื่นมาปรับบังคับใช้ทำให้เกิดความไม่ชัดเจน ก่อให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติและปัญหาการตีความระหว่างบุคคลที่เกี่ยวข้อง ทำให้ผู้ถือกรมธรรม์ประกันชีวิตขาดโอกาสในการเข้าหาแหล่งเงินทุนจากธนาคารพาณิชย์ซึ่งเป็นแหล่งเงินทุนในระบบ หากประเทศไทยได้มีบทกฎหมายที่บัญญัติให้นำกรมธรรม์ประกันชีวิตมาเป็นหลักประกันการชำระหนี้การกู้ยืมได้ จะเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ผู้ถือกรมธรรม์ประกันชีวิตได้ใช้ประโยชน์จากกรมธรรม์ประกันชีวิตที่ตนเองถืออยู่ ย่อมส่งผลให้เขาเหล่านั้นใช้กรมธรรม์ประกันชีวิตเป็นหลักประกันการชำระหนี้ที่ก่อกับธนาคารพาณิชย์ได้อันจะเป็นประโยชน์ต่อเขาเองในการนำเงินมาใช้จ่ายลงทุนทำธุรกิจและก่อประโยชน์แก่ประเทศโดยรวมต่อไป จึงจำเป็นต้องศึกษาเพื่อให้มีกฎหมายรองรับให้สามารถนำกรมธรรม์ประกันชีวิตมาเป็นหลักประกันการชำระหนี้ได้

1.4 ขอบเขตของการศึกษา

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มุ่งศึกษาถึงหลักทั่วไปของการประกันชีวิต ความสมบูรณ์และสิ้นสุดของสัญญาประกันชีวิต ผลตามกฎหมายของกรมธรรม์ประกันชีวิตและแนวคิดในการนำกรมธรรม์ประกันชีวิตมาเป็นหลักประกันหนี้กู้ยืมเงินจากธนาคารพาณิชย์ และหลักกฎหมายที่นำมาปรับบังคับใช้กับรูปแบบสัญญาหลักประกันการชำระหนี้ด้วยทรัพย์สินและการนำกรมธรรม์ประกันชีวิตมาเป็นหลักประกันการชำระหนี้ภายใต้กฎหมายไทยและตามร่างพระราชบัญญัติหลักประกันทางธุรกิจ พ.ศ. .... เปรียบเทียบกับกฎหมายต่างประเทศ ทั้งในระบบจารีตประเพณี (Common Law System) และกฎหมายระบบลายลักษณ์อักษร (Civil Law System) พร้อมทั้งวิเคราะห์ปัญหาและแนวทางของการปรับบังคับใช้กฎหมายในการนำกรมธรรม์ประกันชีวิตมาเป็นหลักประกันการชำระหนี้ และเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาทางกฎหมายในการนำกรมธรรม์ประกันชีวิตมาเป็นหลักประกันการชำระหนี้

1.5 วิธีดำเนินการศึกษา

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) เป็นการอธิบายถึงหลักกฎหมายและการวิเคราะห์ควบคู่กันไป กล่าวคือ อธิบายถึงหลักกฎหมายเกี่ยวกับการนำกรมธรรม์ประกันชีวิตที่มีมูลค่าเงินสดมาใช้เป็นหลักประกันการชำระหนี้ ทั้งกฎหมายไทยและต่างประเทศ และคำพิพากษาของศาลฎีกา ตลอดจนความคิดเห็นของนักวิชาการต่าง ๆ เพื่อชี้ให้เห็นถึงประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นในกฎหมายไทย และวิเคราะห์หลักเกณฑ์ที่จะนำมาใช้เพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นพร้อมทั้งเสนอแนะ

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ให้ทราบถึงหลักทั่วไปของการประกันชีวิต ความสมบูรณ์และสิ้นสุดของสัญญาประกันชีวิต ผลตามกฎหมายของกรมธรรม์ประกันชีวิตและแนวคิดในการนำกรมธรรม์ประกันชีวิตมาเป็นหลักประกันหนี้กู้ยืมเงินจากธนาคารพาณิชย์
2. ให้ทราบถึงหลักกฎหมายที่นำมาปรับบังคับใช้กับรูปแบบสัญญาหลักประกันการชำระหนี้ด้วยทรัพย์สินและการนำกรมธรรม์ประกันชีวิตมาเป็นหลักประกันการชำระหนี้
3. ให้ทราบถึงปัญหาและข้อขัดข้องทางกฎหมายในการปรับใช้บังคับกับการนำกรมธรรม์ประกันชีวิตมาเป็นหลักประกันการชำระหนี้

4. นำเอาผลที่ได้จากการวิเคราะห์ไปสู่การแก้ไขหรือเพิ่มเติมบทบัญญัติแห่งกฎหมายในส่วนที่เกี่ยวข้องกับหลักประกันทางกฎหมาย โดยเฉพาะการนำกรมธรรม์ประกันชีวิตมาเป็นหลักประกันการชำระหนี้

1.7 นิยามศัพท์

กรมธรรม์ประกันชีวิต หมายถึง กรมธรรม์ประกันชีวิตที่มีมูลค่าเงินสด

มูลค่าเงินสด หมายถึง เมื่อผู้เอาประกันภัยได้ส่งเบี้ยประกันภัยเป็นระยะเวลาหนึ่งจนกรมธรรม์มีมูลค่าเกิดขึ้น โดยมูลค่านี้เรียกว่า “มูลค่าเงินสด” ซึ่งถ้าผู้เอาประกันภัยบอกเลิกสัญญา ก่อนสัญญาถึงกำหนด ผู้รับประกันภัยจะจ่ายมูลค่าเงินสดคืนให้แก่ผู้เอาประกันภัย เงินที่จ่ายคืนนี้ เรียกว่า “มูลค่าเวนคืนกรมธรรม์ประกันชีวิต” (Cash Surrender Value หรือ Surrender Value)

ผู้ถือกรมธรรม์ประกันชีวิต หมายถึง ผู้เอาประกัน

ผู้รับกรมธรรม์ประกันชีวิต หมายถึง ผู้รับกรมธรรม์ประกันชีวิตที่มีมูลค่าเงินสดไว้เป็นหลักประกันการชำระหนี้